

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

ГЕЛЬВЕТИКА
ВИДАВНИЧИЙ ДІМ

ЦЕНТР
українсько-європейського
наукового співробітництва

**Асоціація фахівців
адміністративного права**

**Republic of Turkey Ministry of
National Education
Necmettin Erbakan University**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВА ЛАБОРАТОРІЯ
ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМ СЛУЖБОВОГО ПРАВА НАПРН УКРАЇНИ
ЦЕНТР УКРАЇНСЬКО-ЄВРОПЕЙСЬКОГО НАУКОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА
ГО «АСОЦІАЦІЯ ФАХІВЦІВ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА»
ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «ГЕЛЬВЕТИКА»

Erasmus+

Jean Monnet
Programme

МАТЕРІАЛИ

МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ПРАКТИЧНОГО КОНГРЕСУ „АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОЇ НАУКИ”

до 30-ти річчя юридичного факультету

(7-8 жовтня 2021 року)

Запоріжжя 2021

Редакційна колегія:

Фролов Микола Олександрович – доктор історичних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, академік Академії наук вищої освіти України, ректор Запорізького національного університету;

Коломоєць Тетяна Олександрівна – докторка юридичних наук, професорка, член-кореспондент НАПрН України, Заслужений юрист України, завідувачка Навчально-наукової лабораторії дослідження службового права НАПрН України, голова Запорізького обласного відділення Центру українсько-європейського наукового співробітництва деканеса юридичного факультету Запорізького національного університету;

Бондар Олександр Григорович – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільного права, Перший проректор Запорізького національного університету;

Лученко Дмитро Валентинович – доктор юридичних наук, професор, голова Громадської організації «Асоціація фахівців адміністративного права», голова ГО «Європейський центр верховенства права», проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Cem Zorlu – Ph.D., professor, rector of Necmettin Erbakan University Faculty of theology;

Nuran Koyuncu – Ph.D., professor, dean of the Law Faculty of Necmettin Erbakan University;

Abdulkadir Yildiz – Assistant Professor, Deputy Dean of the Law Faculty of Necmettin Erbakan University-Constitutional Law;

Huseyin Cagri Corlu – Assistant Professor from International Public Law department of Necmettin Erbakan University;

Onursal Cin – Assistant Professor, Law Faculty of Necmettin Erbakan University-Criminal Law;

Ahmet Akman – Assistant Professor, Law Faculty of Necmettin Erbakan University-Administrative Law;

Süheyla Zorlu – Assistant Professor, Law Faculty of Necmettin Erbakan University-Civil Law;

Baki Mulayim – Assistant Professor, Law Faculty of Necmettin Erbakan University-Labour Law;

Banu Bilge Sarihan – Assistant Professor, Law Faculty of Necmettin Erbakan University-Civil Law;

Mahmut Kizir – Assistant Professor, Law Faculty of Necmettin Erbakan University-Civil Law;

Sinan Okur – Assistant Professor, Law Faculty of Necmettin Erbakan University-Civil Law;

Ahmet Kilinc – Assistant Professor, Law Faculty of Yildirim Beyazit University-History of Law;

Макаренков Олексій Леонідович – доктор юридичних наук, доцент, керівник проекту «Загальноєвропейська конвергенція правових, економічних та культурологічних основ попередження корупції» Номер проекту 611790-EPP-1-2019-1-UA-EPPJMO-MODULE в межах напрямку «Жан Моне» (Jean Monnet) Програми ЄС Erasmus+ за підтримки Виконавчої агенції з питань освіти аудіовізуальних засобів і культури ЄКЄС (EACEA EU), заступник декана юридичного факультету з міжнародної роботи Запорізького національного університету;

Віхляєв Михайло Юрійович – доктор юридичних наук, професор, директор Центру українсько-європейського наукового співробітництва;

Головко Олег Павлович – кандидат економічних наук, директор Видавничого Дому "Гельветика".

Актуальні проблеми правової науки: матеріали Міжнародного науково-практичного конгресу, м. Запоріжжя, 1-2 жовтня 2021 року / за заг. ред. Т.О. Коломоєць. Запоріжжя: ЗНУ, 2021. 342 с.

У збірнику представлено стислий виклад доповідей і повідомлень, поданих на Міжнародний науково-практичний конгрес „Актуальні проблеми правової науки”, присвяченої 30-річчю юридичного факультету, який відбувся на базі юридичного факультету Запорізького національного університету 7-8 жовтня 2021 року.

ЗМІСТ

НАУКОВІ ДОПОВІДІ

Aydın N. Electronic voting systems in the context of management and audit of elections and its applicability in Turkey	9
Cagri Corlu H. The European Union's energy integration agenda: ideal vs reality	9
Coban I. The principles of the forced execution of the final civil court decisions and the essence of the procedure for contesting the acts of the bailiff according to the legislation of the Republic of Moldova.....	24
Dumneanu L., Ștefănoaia M. Obiectul de atentare al infracțiunilor legate de traficul de droguri.....	28
Gyrla L.G. Some conclusions about insult and slander in the perspective of the Criminal code and Code of contraventions of the Republic of Moldova.....	32
Hamdemir B. Is it possible to individual application against the decisions of the supreme election council in Turkey?	35
Koyuncu N., İpek A. The taxation of non-Muslims within the framework of attempts of tax justice in the Tanzimat period	43
Gücyetmez M. LL.M. Weimar Republic and Democracy.....	46
Sargin B. Is it possible to make uniformed legal system?– The sample of the principles of European tort law	47
Zaharia V.A., Pozneacova V.P. The international protection of women's rights	50
Атаманчук І.В. Деякі загальні особливості методології складання та оформлення процесуальних документів у цивільному судочинстві	54
Батанов О.В. Унітаризм у теорії і практиці державотворення сучасної України	57
Батанова Н.М. Децентралізація в Україні у контексті конституційно-правової відповідальності у сфері місцевого самоврядування	61
Белікова М.І. Правова природа фінансових санкцій, що застосовуються Державною службою України з питань праці за порушення трудового законодавства.....	65
Борщевская А.Э. К вопросу о классификации административных правоотношений	68
Верлос Н.В. Інвайронметалізація (екологізація) як пріоритетна тенденція розвитку сучасного конституційного права.....	71
Галіцина Н.В. Нормативний акт як інструмент діяльності публічної адміністрації у соціальній сфері	74
Гамбург Л.С. Юридичний обов'язок громадян України піклуватись про своє здоров'я: теоретико-правові аспекти.....	76

важливих міжнародних документів засвідчують обов'язок саме держави дотримуватись взятих на себе зобов'язань.

Як видається, під фінансовим моніторингом необхідно розуміти публічний обов'язок держави, що полягає у необхідності створення та забезпечення підтримки функціонування організаційно-правового механізму, який дозволить констатувати фінансові операції сумнівного характеру, комплексно аналізувати отриману інформацію та, у необхідних випадках, інформувати правоохоронні органи держави, із чітко визначеною кінцевою метою всіх вищевказаних елементів, якою є мінімізація легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.

Виходячи із цього можуть бути сформульовані наступні правові ознаки, які характеризують сутність фінансового моніторингу:

- по-перше, це публічний обов'язок держави, який впливає із призначення держави та взятих на неї соціальних внутрішньодержавних та публічних міжнародних зобов'язань;

- по-друге, це організаційно-правове явище, послідовність здійснення якого чітко визначена нормами передовсім публічного права;

- по-третє, це певний механізм, тобто система взаємодіючих структур (суб'єктів), ключовою метою взаємодії яких є саме спостереження та виявлення підозрілих чи сумнівних фінансових операцій;

- по-четверте, це не просто констатація певних обставин фінансово-правового характеру, це можливість та фактично обов'язок комплексно аналізувати отриману інформацію та доходити певних висновків, наслідком яких є вжиття певних запобіжних чи припинювальних процесуальних дій;

- по-п'яте, чітко виокремлена можливість щодо інформування правоохоронних органів держави стосовно фінансово неідеальних дій тих чи інших суб'єктів правових відносин;

- по-шосте, кінцевою метою діяльності системи фінансового моніторингу є мінімізація легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.

Основні принципи функціонування та державного регулювання фінансового ринку в Україні повинні базуватись на засадах, визначених Міжнародною організацією комісій по цінних паперах (International Organization of Securities Commissions, IOSCO), Міжнародною організацією страхових наглядачів (International Association of Insurance Supervisors, IAIS), Фінансовою комісією з проблем відмивання капіталів (Financial Action Task Force, FATF). Тим самим Україна продемонструє свій напрям дій у вказаному секторі суспільного життя.

Таким чином, державний фінансовий моніторинг є дієвим інструментом виявлення та припинення незаконних дій щодо легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом. Значна кількість «вузьких місць» потребує більш системного дослідження з метою виходу на конкретні зміни до чинного законодавства та пропозиції змін у діяльності відповідних публічно-правових інституцій. Загалом же успіх у боротьбі з такого роду незаконними діями залежить від усіх: суспільства, держави, суб'єктів первинного та державного фінансового моніторингу. І це забезпечить, окрім іншого, інвестиційну привабливість Україні на міжнародній арені.

Діалог громадянського суспільства з органами публічної влади: проблеми та стратегічні напрями

Подорожна Т.С., д.ю.н., доцентка

Львівський торговельно-економічний університет

Ковбас І.В., д.ю.н., доцент

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

На сучасному етапі розвитку політико-правових процесів в Україні становлення та вдосконалення інститутів громадянського суспільства вимагає формування якостей

соціальної відповідальності у громадян, що виражається в їхній здатності самостійно або в кооперації з іншими інституціями вирішувати нагальні проблеми соціально-політичного характеру. Успіх демократичних перетворень вимагає наявності відповідальних громадських інститутів, здатних до цивілізованої критики публічної влади, водночас важлива і їхня спільна діяльність задля задоволення загальнонаціональних інтересів.

Побудова громадянського суспільства є запорукою становлення демократії в Українській державі. Завдання державної політики полягає в тому, щоб створити політико-правові умови для зміцнення громадянського суспільства, через його взаємодію з державою, що дасть змогу поступово обмежити державне втручання в життя громадян. Питання про ступінь участі громадян та інститутів громадянського суспільства у вирішенні питань державного і місцевого значення досі є предметом наукових дискусій. Так, один з основоположників теорії і практики політичної демократії Т. Джефферсон наполягав на необхідності допускати безпосередніх представників народу до участі в державних справах. Обмежуючись визнанням широкого народовладдя на муніципальному рівні управління, мислитель віддавав перевагу передачі основних владних повноважень державного масштабу так званої «природної аристократії» спеціально відібраним і навченим державним адміністраторам [1]. На переконання І. Шумпетера, сутність демократії зводиться до того, що в народі є можливість прийняти або не прийняти тих людей, які повинні ним управляти [2]. Аналогічні уявлення характерні і для представників сучасної політичної науки, які наполягають на тому, що сутність і функціональне призначення держави найбільш адекватно розкриваються саме у взаємозв'язку з громадянським суспільством [3, с. 42]. Незважаючи на плюралізм наукових думок, дослідники сходяться на думці, що державна політика вибудовується в результаті складної взаємодії державної влади, соціальних груп, взаємовпливу найрізноманітніших зовнішніх і внутрішніх чинників. Публічний характер державної політики полягає в її орієнтації на громадянське суспільство.

У зв'язку із цим, зберігає своє значення наукова і практична проблема пошуку оптимальних форм державно-громадської взаємодії та партнерства. Тож, мабуть, не випадково критеріями розвиненого громадянського суспільства визначаються рівні його самоорганізації, особливо якісний стан суспільних зв'язків між індивідами та їх спільнотами, гарантованість реальних громадянських прав і свобод, самореалізація громадян. Водночас реальна практика доводить наявність серйозних проблем у налагодженні дієвого державно-громадського діалогу. На жаль, треба відзначити прагнення органів державної влади та їх посадових осіб формалізувати процес взаємодії з громадянським суспільством.

Саме інститути громадянського суспільства покликані забезпечити ефективний зв'язок між публічною владою, суспільством і кожним вільним індивідом. Наразі можемо виокремити такі найбільш прийнятні та дієві правові форми взаємодії держави та інститутів громадянського суспільства: участь інститутів громадянського суспільства в нормотворчій діяльності держави; участь інститутів громадянського суспільства у правозастосовній діяльності держави; участь інститутів громадянського суспільства у правоохоронній діяльності держави тощо.

Відзначимо, що зміст і характер взаємодії громадянського суспільства та органів державної влади детерміновані цілями залучення громадян до вирішення конкретних управлінських завдань. Відкритість і гласність органів державної влади і надалі є принциповим питанням демократизації сучасної України. У цьому значенні істотним у вдосконаленні державно-громадського діалогу є використання можливостей процесу інформатизації. У наукових оцінках відображенням впливу «інформаційної революції» на політичні відносини стали спроби обґрунтування феноменів так званої «електронної демократії» або «електронного громадянського суспільства». Останнє являє собою мережеву систему інтернет-комунікацій горизонтального (громадянин – громадянин; громадянин – громадянське об'єднання) і вертикального (громадянин – громадянське об'єднання – держава) рівнів. Потенціал інформаційних технологій може знайти широке застосування в рамках державної політики щодо розвитку громадських інститутів не тільки в

загальнонаціональному, а й у регіональному масштабі. Адже інтенсивний процес регіоналізації став наслідком демонтажу адміністративно-командної системи управління, зумовив принципове збільшення ролі інформаційних ресурсів і систем інформатизації в процесі децентралізації влади.

Рівноправний діалог влади і громадянського суспільства повинен забезпечувати передбачуваність рішень і дій держави, реальність обіцянок і послідовність їх здійснення, сприяти підвищенню рівня довіри громадян до держави, стимулювати її економічну і політичну активність. Натомість в Україні наявні основні проблеми розвитку громадянського суспільства, як наслідок: відсутній ефективний громадський контроль за діяльністю органів державної влади, органів місцевого самоврядування; недостатньою є практика залучення громадськості до формування та реалізації державної політики і вирішення питань місцевого значення; благодійники не мають ефективних стимулів з боку держави; більшість організацій громадянського суспільства не має доступу до державної фінансової підтримки через її обмежений обсяг; недостатніми є стимули щодо здійснення організаціями громадянського суспільства підприємницької діяльності, спрямованої на вирішення соціальних проблем (соціальне підприємництво); відсутня єдина державна інформаційно-просвітницька політика у сфері сприяння розвитку громадянського суспільства.

У цьому контексті актуальною є реалізація Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016–2020 роки (наразі йде підготовка проекту Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021 – 2026 роки), що дасть змогу поліпшити взаємодію органів державної влади, органів місцевого самоврядування з громадськістю; удосконалити чинне законодавство для реалізації громадських ініціатив, утворення та діяльності окремих видів організацій громадянського суспільства, розгляду та врахування громадських пропозицій органами державної влади, органами місцевого самоврядування; підвищити рівень гармонізації законодавства України із законодавством Європейського Союзу у сфері розвитку громадянського суспільства.

Метою реалізації Стратегії є створення сприятливих умов для розвитку громадської ініціативи та самоорганізації, формування та діяльності організацій (інститутів) громадянського суспільства, налагодження партнерської взаємодії між ними та органами державної влади, органами місцевого самоврядування, у тому числі для реалізації та захисту прав і свобод людини та громадянина, задоволення суспільних інтересів, забезпечення громадської участі у прийнятті та реалізації владних рішень. З іншого боку, громадянська активність має знаходити підтримку в рамках прогресивної і збалансованої державної політики. Її зміст може зводитися до визначення кількох пріоритетів вдосконалення форм державно-громадського діалогу.

По-перше, необхідні лібералізація державного контролю за громадськими об'єднаннями, а також надання сприятливого правового режиму щодо оподаткування та інших аспектів суспільної діяльності.

По-друге, розвиток і зміцнення інституту громадського контролю та моніторингу у всіх сферах державного і муніципального управління.

По-третє, крім розвитку суспільно-політичних ініціатив майданчиком державно-громадського діалогу можуть стати такі сфери, як місцеве самоврядування, благодійність і соціальна підтримка громадян, захист навколишнього середовища, вирішення завдань державної молодіжної політики тощо.

Отже, для ефективної державно-громадської взаємодії, враховуючи вдосконалення її форм і механізмів, потрібні фундаментальні інституційні передумови, зокрема високий рівень демократичних прав і свобод, підкріплені послідовною державною політикою, яка гарантує самоорганізацію громадян для відстоювання спільних інтересів і цілей. Крім того, зважаючи на недосконалість нормативно-правового забезпечення розвитку громадянського суспільства в Україні, потребує закріплення на конституційному рівні самого поняття «громадянське суспільство». Адже ця прогалина створює штучні бар'єри для реалізації

громадських ініціатив та врахування позиції громадськості з того чи іншого питання органами публічної влади та їх посадовими особами.

Література

1. Гелд Д. Моделі демократії. Демократія: Антологія / упоряд. О. Проценко. Київ: Смолоскип, 2005. С. 155–175.
2. Шумпетер Й. Елітарна демократія і теорія конкурентного лідерства. Демократія: Антологія / упоряд. О. Проценко. Київ: Смолоскип, 2005. С. 467–485.
3. Щедрова Г. П. Політична конкуренція еліт у сучасній Україні: монографія. Дніпро: Вид-во «Акцент ПП» 2016. 390 с.

Окремі питання адміністративної відповідальності за ст.41 Кодексу України про адміністративні правопорушення

Поляруш С.І., к.і.н., доцент

Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка

Юридична відповідальність у сфері трудових правовідносин є цікавою і злободенною темою. Особливої уваги заслуговує адміністративна відповідальність. Вона привертає увагу як науковців, так юристів-практиків вже не одне десятиліття. Доречним буде згадати роботи О. Бондаренко, Н. Дараганової, Т. Дракохруст, Ю. Кліменко, Л. Козятник, С. Кравцова, Г. Лисенко, М. Майоренко, А. Моти, Р. Обручкова, Л. Остапенко, В. Толочко, Л. Шульги та інші.

У Кодексі України про адміністративні правопорушення (КпАП) у ст. 41 передбачені стягнення за адміністративні правопорушення у трудовій сфері. Зокрема, у статті перелічені наступні правопорушення:

- порушення термінів виплати заробітної плати, чи виплата її не в повному обсязі;
- порушення терміну надання посадовими особами підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності та фізичними особами – підприємцями працівникам, у тому числі колишнім, на їхню вимогу документів стосовно їх трудової діяльності на даному підприємстві, в установі, організації чи у фізичної особи – підприємця, необхідних для призначення пенсії (про стаж, заробітну плату тощо), визначеного Законом України "Про звернення громадян", або надання зазначених документів, що містять недостовірні дані;
- порушення терміну проведення атестації робочих місць за умовами праці та порядку її проведення, а також інші порушення вимог законодавства про працю;
- повторне протягом року вчинення порушення, передбаченого частиною першою цієї статті, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню, або ті самі діяння, вчинені щодо неповнолітнього, вагітної жінки, одинокого батька, матері або особи, яка їх замінює і виховує дитину віком до 14 років або дитину з інвалідністю;
- фактичний допуск працівника до роботи без оформлення трудового договору (контракту);
- допуск до роботи іноземця або особи без громадянства та осіб, стосовно яких прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця, на умовах трудового договору (контракту) без дозволу на застосування праці іноземця або особи без громадянства;
- порушення вимог законодавчих та інших нормативних актів про охорону праці, крім порушення, передбаченого вище;
- порушення встановленого порядку повідомлення (надання інформації) центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони праці, про нещасний випадок на виробництві;